

මැන වර්ධනයන් ක්වෙශන්ටම් පරිගනක නිපදවීම සම්පයට ලගා වෙයි

Recent developments bring quantum computers closer to implementation

ඖයන් බිඳීන් විසිනි
2011 ජනවාරි 8

1982 දී පලකල පරෝෂන පත්‍රිකාවක් මගින් ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍ර විද්‍යාව මත පදනම් වූ පරිසනක සැලසුම් කිහිමේ ප්‍රශනය ප්‍රථම වරට රිව්‍ය ගෙයින්මාන් ගැමුරු ලෙස ඉදිරිපත් කලේ ය (1). තෙදුරුන්තයේ බෙල්ංච් තාක්ෂණික සරසවියේ හා අයින්ඩ්ජ්ව්‍යන් තාක්ෂණික සරසවියේ කන්ඩායමක් මෙම ක්ෂේත්‍රයේ නවතම පරෝෂනය සිදුකර ඇත. මැත දී නොවර් (2)නමැති විද්‍යාත්මක සගරාවේ පලකල පත්‍රිකාවක් මගින් ක්වෙශන්ටම් පරිසනකවල මූලික තැනුම් එකක සංස්කරනය සඳහා නව තාක්ෂණයක් විභාග කරනු ලැබේය.

ආලෝකයේ ස්වභාවය පිළිබඳ මූලික ප්‍රශනවලින් ප්‍රබෝධනය කරනු ලබන ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍ර විද්‍යාව පදාර්ථයේ අතිමුළික අංශ පිළිබඳ අධ්‍යයනය වේ. දැනට උපකළුපනය කරනු ලබන අතිශයින් ම දියුණු ක්වෙශන්ටම් පරිසනක ව්‍යවහාරය, තිශ්විත ගනනය කිරීම සිදුකිරීම සඳහා ඉතා ම මූලික මට්ටමෙන් හැඩිගැනීවෙන ඉලෙක්ට්‍රෝන වැනි අංශ දෙකක නෙසර්ගික සම්බන්ධය උපයෝගී කරගැනීමේ තිරත වේ.

වර්තමාන පරිසනක පදනම් වන්නේ බිට් එකක් යනුවෙන් හැඳින්වෙන ද්‍රීම්ය සංඛ්‍යාකයක් මත යි. ගබඩා කෙරෙන තොරතුර සාමාන්‍යයෙන් 0 හා 1 මගින් සඳහන් වන වෙනස් අවධි දෙකක් යටතේ තබා ගැනේ. ක්වෙශන්ටම් පරිසනකයක මූලික එකකය හඳුන්වන්නේ කියුවෙනි යන නම්ති. සාන හෝ ධන වන ඉලෙක්ට්‍රෝනයක ආවේනික භුමනය මත සාමාන්‍යයෙන් කියුවෙයක වටිනාකම පදනම් වේ. සැමවිට ම එක් හෝ තවත් අගයක් (0 හෝ 1-පරිවර්තක) වන දැනට පවතින බිටය මෙන් නොව ආරම්භයේ දී කියුවෙය එම වටිනාකම දෙකම දරයි. තමා මත ක්‍රියාවක් ඇති වූ විට පමනක් එක් අගයක් ගන්නා කියුවෙය ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍ර විද්‍යාව පාලනය කරන සම්භාවතා නීති අනුගමනය කරමින් එලෙස කරයි.

කියුවෙය සමග සපයන විට බිටය පැහැදිලි අවාසියක්

ඇත. එක් වරකට බිට් 1,000කට තොරතුරු කොටස් 1,000ක් පමන බෙදාහැරිය හැකි අතර කියුවෙනි 1,000කට එක්වර තොරතුරු කොටස් 2හි 1,000 වන බලයක් (හෝ 10හි 300වන බලයක්) බෙදාහැරිය හැක. මෙය කොතරම් විශාල ද යත් සමස්ත සෞරගුහ මන්ධිලය පිරවීමට අවශ්‍ය හාල් ඇත ප්‍රමානයට වඩා සිතාගත නො හැකි ලෙස විශාල ය.

සාම්ප්‍රදායික පරිසනකවලට වඩා සාතිය ලෙස බලවත් වන ක්වෙශන්ටම් පරිසනක නිෂ්පාදනය ද සාතිය ලෙස දුෂ්කර ය. ක්වෙශන්ටම් පරිසනක තනි ක්වෙශන්ටම් අංශ හැසිරීම වටා කේන්දුගත වේ. නවීන තාක්ෂණය සඳහා බිට් 1,000ක් සමග කටයුතු කිරීම පහසුවන අතර කියුවෙනි 1,000ක් සමග වැඩකිරීම විශ්වාස කළ නො හැකි ලෙස දුෂ්කර ය. කියුවෙනි ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍ර විද්‍යාත්මක ස්වභාවය සමස්ත පද්ධතිය ම අස්ථාවර කරමින් වටපිටාව සමග අනවශ්‍ය අන්තර ක්‍රියාවක් ඇති කළ හැකි ය. එක මත එක වැටෙන බොම්බෝ රේඛාවක් ගැන සිතන්න. ක්වෙශන්ටම් පරිසනකවලට සිය සාම්ප්‍රදායික ප්‍රතිමල්ලවය ඉක්මවා යාමට තවමත් නො හැකි වී ඇත්තේ මේ හේතුව නිසා ය.

ක්වෙශන්ටම් පරිසනකවල ආරම්භක ඉලක්කය වූයේ ද රිව්‍ය ගෙයින්මාන්ට තම 1982 පරෝෂන පත්‍රිකාව ලිවීමට ගාමකය වූයේ ද භෞතික අනුකරන ආකෘතින් ය. ගෙයින්මාන්ට අවශ්‍ය වූයේ භෞතික සිද්ධීන් කරා පුදෙක් ආසන්න වන පමනක් නොව සම්පූර්ණයෙන් එවා අනුකරනය කිරීමට හැකි පරිසනකයකි. විශේෂයෙන් කේන්දුය දෙය වූයේ ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍රික පද්ධතින් ය. සාම්ප්‍රදායික පරිසනකවල අහමු සිද්ධී ජනකයන් මෙන් නොව කියුවෙනි අවධිවල සම්භාවතාමය ස්වභාවය ක්වෙශන්ටම් පද්ධතින් සත්‍ය ලෙස තිරුපතනය කිරීමට ඉඩ ලබා දෙයි. මෙය සම්භාවතා පරිසනකකරනයේ හැකියාවන් බොහෝ සෙයින් ඉක්මවා යන ලෙස විශාල ක්වෙශන්ටම් අංශ පද්ධති අධ්‍යයනය කිරීමට ඉඩ ලබා දෙයි.

ක්වෙශන්ටම් පරිසනකයක් බිහිකිරීම සාර්ථක වීම ක්වෙශන්ටම් යාන්ත්‍ර විද්‍යාව මෙතෙක් කල් සැලසුම් කළ වඩාත් ම බරපතල පරික්ෂණය වනු ඇත. සම්භාවතා

පරිසනක අහිඛවා යාමට හැකි වන පරිදි ක්වොන්ටම් පරිසනක බිජිකල හැකිනම් එය ක්වොන්ටම් න්‍යායේ මෙතෙක් කල් ලගා වූ වඩාත් ම බලගතු සනාථනය වනු ඇත. අතෙක් අතට ක්වොන්ටම් පරිසනක වර්ධනය කළ නො හැකි ය යන මූලික කාරනාවක් පෙන්වා දීමකට හොතික විද්‍යාවේ බොහෝ අංශ පිළිබඳව ගැඹුරු ලෙස යලි සලකා බැලීම අවශ්‍ය කරනු ඇත.

මෙම තාක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල විද්‍යාත් ආරක්ෂක ක්ෂේත්‍රයට ක්ෂනිකව දැනෙනු ඇත. වඩාත් ම ආරක්ෂිත සන්නිවේදනයන් හා තොරතුරු ගබඩා කිරීම ආර්ථිස්ථා සංකේතකරනය නමැති ගිල්පිය ක්‍රමය වටා ප්‍රමත්‍ය වේ. එම ක්‍රමයේ දී සිදුවන්නේ 5 හා 3 වැනි ප්‍රථමක සංඛ්‍යා දෙකක් ගුනකර එහි ප්‍රතිඵලය වන 15 දත්ත සංකේතවලට හැරවීම සඳහා භාවිතා කිරීම සි. මෙම ප්‍රවිෂ්ටයේ ගක්තිය සංඛ්‍යා සිය ගනනක් දිග අති විශාල ප්‍රථමක සංඛ්‍යා ගුන කිරීම මත පදනම් වේ. සරලව ම ගනහොත් සාම්ප්‍රදායික පරිසනකවලට කිසිදු සිතාගත හැකි කාලපරිමානයක් තුළ එවැනි විශාල සංඛ්‍යා සාධකවලට වෙන් කළ නො හැකි ය. මූලික සංඛ්‍යා දෙක මත පදනම් වූ ආරම්භක දත්තය මේ අනුව සුරක්.

මෙයට විපරිතව ක්වොන්ටම් පරිසනක ජ්‍රේගේ ගනනය කිරීම නමැති ක්‍රියාවලියේ වාසිය ගැනීමට සමත් වනු ඇත. සූත්‍රයේ සාරය වන්නේ ක්වොන්ටම් පරිසනක භාවිතා කරමින් අතිශයින් විශාල සංඛ්‍යා පවා මොහොතකින් සාධකවලට වෙන් කළ හැකි වීම සි. මෙමගින් ක්වොන්ටම් පරිසනකයක් භාවිතා කරන්නාට බැංකු ගිණුම්වලට හා පුද්ගලික විද්‍යාත් තැපැල්වලට ක්ෂනිකව ඇතුළු වීමට හා පරිසනක ප්‍රවේශ වන ප්‍රාස්වර්ඩ් මොහොතකින් තේරුම් ගැනීමට හැකියාව ලබාදෙනු ඇත.

නව පරැයේෂනයේ විශේෂ වාසිවලට විද්‍යාත් ක්ෂේත්‍ර හරහා ඉලෙක්ට්‍රොන සුපුරු හැසිරවීම සම්බන්ධ වේ. පෙර පරීක්ෂනවල දී භාවිතා කරන ලද්දේ ක්‍රියාත්මක වන පද්ධතියක් බවට කියුවෙනි විශාල සංඛ්‍යාවක් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය නිරවද්‍යතාව නොමැති වූම්බක ක්ෂේත්‍ර ය. විද්‍යාත් ක්ෂේත්‍ර මගින් ලබාදෙන නිරවද්‍යතාව, ගනනය කිරීම සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය දිග කාලයක් පුරා විශාල කියුවෙනි ප්‍රමානයක් සංගතිකව තබාගැනීමේ විභවය පෙන්නුම් කරයි.

සඳහන් කළයුතු දෙය වන්නේ ක්වොන්ටම් පරිසනක, පරිසනක විද්‍යාවේ සියලු ගැටුලු විසඳන්නේ නැති බවයි. ඒවා කවදා හෝ සාර්ථක ව්‍යවහාර් ඉහළ ම භාවිතය වනු ඇත්තේ ක්වොන්ටම් හොතික විද්‍යාව අනුකරනය කිරීම සි. ගනිතමය ප්‍රමෝදයන් සාධනය කිරීමේ දී නිපුණ නො වනු ඇති ඒවා නව හොතික විද්‍යාවක් සෞයා ගන්නේ ද නැති. ඒවා තවමත් මානවයන්ගේ අංයයක් ම වනු ඇත.

ක්වොන්ටම් පරිසනකවල ප්‍රධාන අවාසියක් වන්නේ භාවිතා කිරීම සි. මෙම විෂයය පිළිබඳව කරන පරැයේෂන බොහෝමයකට අරමුදල් සපයන්නේ පුද්ගලික ආයතන හා ජාතික රාජ්‍ය මගිනි. ක්වොන්ටම් පරිසනකයක් සතු ඔනැම පුද්ගලික ආයතනයක් තම තරගකරුවෙකුගේ පද්ධතියට තුළට තත්ත්ව ගනනකින් කඩාවැදිමට ඇති ඔනැම බාධකයක් බිඳ දැමීමේ හැකියාව ලබාගනු ඇත්තේ වර්ධනය සඳහා අසමාන වාසියක් ලබාගනීමිනි. වඩාත් අස්ථායි වන්නේ ක්වොන්ටම් පරිසනකයක් සතු අන්ව්‍යවකට අනෙකුත් ජාතින් සතු රහස් කරා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි වීම සි. විදේශීය මෙන් ම දේශීය විද්‍යාත් ඔත්තු බැලීමේ උපකරනය ප්‍රතිමල්ලවයෙක් නොමැති එකක් වනු ඇත.

ක්වොන්ටම් පරිසනකකරනය පරස්පර විරෝධයන්ගෙන් යුත් අහ්‍යාසයකි. තාක්ෂනික දුෂ්කරතා එය කරා ලගා වීම අසිරු කරදී සමාජීය හා දේශපාලනික විපාක මෙම ප්‍රයත්නය සමගින් ඉදිරියට යා යුතු ද ඒ කොතරම වේගවත්ව ද යන්න අරබයා විරාමයක් ඇති කරයි. අනෙක් අතට හොතික විද්‍යාව පිළිබඳ මනුෂාව වර්ගයාගේ දැනුම එවැනි ආම්පන්න වර්ධනය කළයුතු දැයි පෙන්නුම් කිරීම සමගින් බොහෝ මාරුගවලින් බැඳී පවතී. අපි ම එය සෞයාගැනීමට බැඳී සිටිමු.

සටහන්:

(1) ආර්.පී. ගෙයින්මාන් -සීමිලුලේර්ඩ් ගිසික්ස් වින් කමිටියුටර්ස් -පරිසනක සමග හොතික විද්‍යාව ආකෘතිගත කිරීම

(2) එස්. නාඩි-පරුග්, එස්.එම්. ග්‍රෝගලාව්, ර්.පී.එ්.එම්. බැකරස්, එල්.පී. කවුවන්හොවන් "ස්පින්-මිනිට කියුවෙනි ඉන් අ සෙමිකන්ඩ්ස්ටර් නැනෙවයර්" - අරධ සන්නායක ක්ෂේද වයරයක් තුළ දගකැවෙමින් ප්‍රමානයක් සංගතිකව තබාගැනීමේ විභවය පෙන්නුම් කරයි.